

7.11.21, Borovnice

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého.

POZDRAV Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi!

INTROIT Kéž se ti líbí řeč mých úst i to, o čem rozjímám v srdci, Hospodine, má skálo, vykupiteli můj! (Ž 19,15) Amen

PÍSEŇ 673 Dej odvahu,

VSTUPNÍ MODLITBA

Hospodine, svatý Bože, jako přichází světlo po tmavé noci, tak tvé Slovo vnáší jasno doprostřed našeho vnitřního zmatku i do temnoty kolem nás. Už jsme si zvykli na nepřesné myšlení, na to, že nenazýváme věci pravými jmény, že rádi mluvíme ve dvojsmyslech, že umíme skrývat pohrdání či lhostejnost za pěkné řeči. Pane, je mnoho slov v našich ústech, často je pronášíme jako nic neříkající samomluvu, namísto aby šla přímo od srdce k srdci. Bože, zbav nás toho zlého pokušení, že řeč může být nástrojem klamu a manipulace, vrať čistotu našemu srdci i naší mysli! Dej, ať naše myšlení, slova i činy tvoří jednotu, abychom se vším dovedli vzepřít zlému a podepřít dobré. Prosíme tě o sílu tvého Ducha, ať v nás upevňuje víru – v pravdu, která spolehlivě platí a vítězí. Amen

1. ČTENÍ Ž 12, 2-7

PÍSEŇ 383 Mne zajmi,

OHLÁŠKY

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme za ty, kdo se zaplétají do svých lží, polopravd, taktizování natolik, že už nevěří nikomu ani sami nevědí, kdo jsou. Prosíme za ty, kdo jsou obelháváni, svedeni, manipulováni, prosíme za oběti falešných slibů, prosíme za zklamané a podvedené. Přimlouváme se za církev, tvůj lid, za náš sbor, abychom našli odvahu k pravdě, a to i tam, kde je pro nás nepřijemná, kde odhaluje naši slabost a selhání...

Prosíme za ty, kdo v sebezáchovné snaze a ve zmatku porušují pravidla a dostávají se na scesti, prosíme za uvězněné. Prosíme za ty, kdo na vzájemné důvěře staví, přimlouváme se za práci lékařů, vychovatelů, psychologů, kazatelů, novinářů...

Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ Kdo je mezi vámi moudrý a rozumný? Ať ukáže své skutky dobrým způsobem života, v tichosti, kterou dává moudrost. Máte-li však v srdci hořkou závist a svárliвість, nechlubte se moudrostí a nelžete proti pravdě. To přece není moudrost přicházející shůry, ale přízemní, živočišná, ďábelská. Vždyť kde je závist a svárliвість, tam je zmatek a kdejaká špatnost. Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. Ovoce spravedlnosti sklídí u Boha ti, kdo rozsévají pokoj. (Jk 3,13-18)

POŽEHNÁNÍ Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ 489 Tvé požehnání

2. ČTENÍ (ZÁKLAD KÁZÁNÍ)

Mt 5, 33-37

Dále jste slyšeli, že bylo řečeno otcům: ‚Nebudeš přísahat křivě, ale splníš Hospodinu přísahy své.‘ Já však vám pravím, abyste nepřísahali vůbec; ani při nebi, protože nebe je trůn Boží; ani při zemi, protože země je podnož jeho nohou; ani při Jeruzalému, protože je to město velikého krále; ani při své hlavě nepřísahej, protože nemůžeš způsobit, aby ti jediný vlas zbělel nebo zčernal. Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého.

Jsme-li postaveni před závažné rozhodnutí, spojujeme s ním přísahu, slib či závazek, prohlášení nebo smlouvu. Jsou věci, které vyžadují, abychom dali jakousi záruku, že je v nich možno se na nás spolehnout – že o minulosti vypovídáme pravdivě nebo že v budoucnu něco určitě splníme. Při našem způsobu života si těžko dovedeme představit, že bychom se mohli obejít bez závazků a smluv. Jak by asi vypadaly vztahy mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, kdyby nebyla uzavřena řádná pracovní smlouva? Co by to bylo za proces, v němž by se svědci nezapřísáhli vypovídat pravdivě? Co by to bylo za manželství, do něhož by muž a žena nevstupovali se slibem vzájemné věrnosti a podpory? Sliby, závazky a smlouvy považujeme bez dlouhého rozmyšlení za nezbytné, a dokonce toužíme po tom, aby se více dodržovaly a aby příslušné státní instituce neúplatně dbaly na jejich vymáhání.

To nás totiž trápí, že se sliby a smlouvy tak často porušují a nelze se na ně spolehnout. Kolik bylo zahozeno manželských slibů věrnosti! Kolik kontraktů nedodrženo a faktury nezaplaceny! Kolik mezinárodních smluv se stalo cárem papíru! A kolik jich ještě porušeno bude! A kolik bylo porušeno slibů. A tak si uvědomujeme, že je tu hlubší otázka než slib, přísaha a smlouva – otázka důvěry. Někdy máme dojem, že žádný doklad není potřeba, že se můžeme spolehnout. A jindy se bojíme, že ani s hromadou oštemplovaných papírů to dobře nedopadne. Důvěra, na té záleží. A Ježíš mluví právě o důvěře.

Dříve se lidé při svých přísahách a slibech dovolávali Bohu – on měl dodat jejich slovům váhu, tu pravou závažnost; on měl zaručit, že jejich slovo je pevné a pravdivé. Jakože je Bůh nade mnou! A jako výstraha proti zneužití tu bylo varování, že Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jméno bral nadarmo. Přitom nejde jen o to, Boží jméno nevyslovovat. Tomu se právě mnozí zbožní lidé v Ježíšově době chtěli vyhnout, a tak přísahali při nebi, při chrámu nebo při své hlavě – ale každý věděl, že je to jen opis, že přitom mají na mysli samého Hospodina, kterého vidí za těmito výrazy. Ačkoli se o Bohu přímo nemluvilo, každý věděl, že porušení takové přísahy je proviněním proti Desateru, proti Bohu samému.

Ježíš na to říká: *Nepřísahajte vůbec!* – To zní rozumně. Přísahat je riskantní. Sliby – chyby. A nejenže nás bližní nachytají při nějaké nespolehlivosti, ale ještě se musím bát, abych nebral Boží jméno nadarmo! Raději nepřísahat vůbec! K ničemu se nezavazovat, nic neslibovat! Jenže z hlediska toho druhého jsou to vytáčky, vyhýbavost, jakýsi nepevný rosol – co s tím?

Ježíš to myslí jinak – nedovolávejte se ani nebes ani chrámu ani své hlavy, protože nejen to všechno patří Bohu. Vy celí patříte Bohu, a vše, co říkáte a děláte, se k němu vztahuje. Nikdy se neobracíme slovem ani skutkem ke svému bližnímu, aniž by v tom Bůh nebyl přítomen, aniž by v tom nebyl zainteresován. Nepřísahajte vůbec – ne proto, abyste si nezadali, ale proto, že všechna vaše řeč je vlastně přísahou. Nevezmeš jméno Hospodinovo nadarmo – to se netýká jen nějakých mimořádných, zvláštních okolností, závažných slibů a smluv, nýbrž vší řeči, která vždycky nějak obsahuje aspekt důvěry, aspekt pravdy. A to je něco, s čím si nelze zahrávat (o Bohu se přitom vůbec mluvit nemusí).

Ježíš tady odkrývá odpovědnost, před kterou nemůžeme uniknout. I ten, kdo nechce vyslovit manželský slib, už je odpovědný za toho, koho k sobě citově připoutal. Nemohu se přece jen tak svévolně vzdálit tomu, s kým jsem se sblížil. Tomu, kdo mi dal svou důvěru.

Je tedy Ježíš naopak náročnější než vymahači splnění slibů a dodržení smluv? Vztahuje nárok pravdivosti a odpovědnosti na každé slovo, každý čin? Možná. Vypadá to tak. Docela určitě! Ale někde tam tušíme také velké ulehčení. Ježíš před námi otvírá svobodu dětí Božích – kdo se jím nechá oslovit, nemusí si úzkostlivě hlídat, co kde slíbil, v jakém režimu závažnosti, co musí plnit a co může pustit. Kdo se jím nechá oslovit, nemusí si úzkostlivě střežit svou nezávanost. Kdo se jím nechá oslovit, nalezne prostotu řeči, přímost svého **ano** a svého **ne**, v důvěře, že bude pochopen, přijat i se svými přehmaty a se svou nedostatečností.

Nemlčet, neuhýbat, nestáhnout se do sebe a nestarat se, nýbrž nalézt otevřenost srdce a přímost řeči – budiž vaše řeč *ano, ano, ne, ne* – budiž svobodná a pravdivá. Jediná záruka a základ vzájemné důvěry může být jen v řeči samé, v řeči podepřené skutkem, vždyť v biblických souvislostech slovo a čin jsou věrní bliženci. Základem důvěry je pravda sama, za kterou neseme odpovědnost. A nemáme-li tuto vnitřní odpovědnost, žádné vnější záruky nám nepomohou, i kdybychom se chtěli dovolávat Pána Boha.

O Bohu se mluvit ani nemusí, ale pravda sama, pravda, jejímž On je zdrojem a původcem, ta vykoná zdárné dílo – vytvoří most důvěry, porozumění a naděje. Jen pravda a láska, k pravdě neodmyslitelně patří láska. Láska jako to, co dává lidem dohromady, i když si často

myslí, že mají svou pravdu. Láska jako to, co lidi spojuje, i když si často myslí své, mají na všechno svůj názor a svůj pohled na věc. Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávisť. A je jedno, kdo to řekl, důležité je, že se máme čeho držet, že ta pravda a láska nakonec opravdu musí zvítězit a že se i my jejího vítězství nakonec dočkáme. Ale jako je pravda jen jedna, i když se někdy zdá, že má každou svou, tak i láska je jen jedna, třebaže v různých podobách. Ježíš však myslí především na lásku k Bohu, lásku Boží, která se překlápí k člověku a jednoho vede ke druhému. Ježíš myslí především na to, abychom uprostřed dodržování všech smluv a přikázání nezapomínali ani na tu Boží pravdu a Boží lásku a aby tato stála i při nás. Pravda i láska jsou však také lidské nálezy, nelze je vztahovat jen na Boha nebo k Bohu, pravda i láska patří také lidem. Hodně lidí si přeje lásku, protože pravdu už mají nebo si to aspoň myslí. Ale láska je něco, co nepřijde samo od sebe, ale čemu se musí pomoci i tím, že ji budeme především žít. Jako člověk totiž žije svou pravdu, může podobně žít i svou láskou. A to i bez jakýchkoli zásluh, bez pocitu, že si ji musíme zasloužit. Láska je věčná, ale nikdo z nás tu věčně nebude, což však ještě neznamená, že by podobně jako pravda měla zůstat jen v nás. Láska je od toho, aby podobně jako pravda, vyšla ven a mohla se dělit s druhými.